

Zamyslenie o. biskupa Štefana na november 2012: Ekleziálna viera (11. novembra)

Drahí bratia a sestry!

Náš život z viery sa úzko spája s Cirkvou. Vzťah k nej je pre nás zásadný a existenčne nutný. Ako kresťania sme životodarné napojení na Kristovu Cirkev a bez nej je náš život z viery neuskutočniteľný. Všetko, čo potrebujeme k viere, nachádzame v Cirkvi a dostávame od nej. Treba sa nám s ňou plnšie stotožniť, prehĺbiť náš vzťah k nej a nájsť si miesto i spôsob spolužitia a spolupráce s Cirkvou. Preto je potrebné zamyslieť sa nad skutočnosťou, ktorú vyjadrujeme slovami „viera Cirkvi“, alebo jednoducho „cirkevná (ekleziálna) viera“.

1. Viera je na výsost' osobnou záležitosťou kresťana. Tento osobný rozmer viery vyjadrujeme slovom „verím“. Zreteľne to vyjadruje liturgický obrad obnovy krstného sľubu. Hoci Cirkev kladie otázky v množnom čísle: „Veríte v Boha Otca všemohúceho, stvoriteľa neba i zeme?“ Ako odpoveď žiada vyznanie slovom „verím“. Každý môže vyznať vieru len sám za seba, nemožno to urobiť za iného. V prvom rade treba vieru chápať ako osobnú odpoveď človeka na Božie zjavenie. Viera je osobným úkonom, ktorým človek úplne podriadiť svoj rozum a vôľu Bohu.

Viera je osobným vzťahom človeka k Bohu. Čo sa týka obsahu tohoto vzťahu ľudskej osoby k osobnému Bohu, treba zdôrazniť, že je to prilnutie človeka v bezvýhradnej dôvere a poslušnosti k Bohu, ktorý hovorí, ale i k tomu, čo povedal. Veriť teda obsahuje dvojaký vzťah: k osobe a k pravde; k pravde cez dôveru v osobu, ktorá o nej svedčí. Obsahom takéhoto osobného vzťahu viery v Boha je láska, ako to vyjadril svätý Ján apoštol: „*A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom.*“ (1Jn 4, 16) Ozajstná viera v Boha vždy vyúsťuje v úprimnej láske k nemu.

Náš osobný vzťah k Bohu obsahuje niekoľko skutočností. Základňou nášho osobného vzťahu k nemu je vedomie, že nás miluje, že mu na nás záleží, že sa nám dáva, že nás chce. A my na odpoveď začíname chcieť jeho. Osobný vzťah znamená ešte aj to, že je to vzťah individuálny, nezávislý na postojoch a správaní druhých. Osobný vzťah je taký, čo vyrastá z vnútorného presvedčenia a teda nepodlieha náladám davu.

Neosobná viera, nevytvorený osobný vzťah a postoj k Bohu, je potom príčinou všetkých rozličných deformácií, ktoré objavujeme buď na sebe alebo na náboženskom živote našich blížnych. Osobný nie je však to isté ako individualistický. To znamená toľko, že môj osobný vzťah k Bohu musí byť v súlade s postojom svätého spoločenstva - Cirkvi. Chorobou našej osobnej viery môže byť aj to, že sa nezhoduje s vierou Cirkvi.

2. Osobnú vieru nemožno mať izolovane od spoločenstva veriacich. Katechizmus Katolíckej cirkvi hovorí: „Nik nemôže veriť sám, tak ako nik nemôže sám žiť. Nik si nedal vieru sám, tak ako si nik sám nedal život. Veriaci prijal vieru od iných a má ju zasa odovzdať iným. Naša láska k Ježišovi a k ľuďom nás pobáda hovoriť o našej viere iným. Každý veriaci je akoby ohnivkom vo veľkej reťazi veriacich. Nemohol by som veriť, keby ma nepodopierala viera iných. Ja zasa svojou vierou pomáham udržiavať vieru iných. „Verím“: to je viera Cirkvi, ktorú každý veriaci osobne vyznáva, najmä pri krste. „Veríme“: to je viera Cirkvi, ktorú vyznávajú biskupi zhromaždení na koncile, alebo všeobecnejšie, liturgické zhromaždenie veriacich. „Verím“: tak hovorí aj naša matka Cirkev, ktorá svojou vierou odpovedá Bohu a učí nás hovoriť: „Verím“, „Veríme“. (KKC, 166-167) V tejto súvislosti platí, čo napísal svätý Cyprián: „Nemôže mať Boha za Otca, kto nemá Cirkev za matku“.

Vieru Cirkvi menujeme aj „katolícka viera“. Katolíckou - všeobecnou - je naša viera vtedy, ak veríme všetko, čo Boh zjavil a čo Cirkev k vereniu predkladá a tak, ako verí Cirkev. Katolíckosť viery je teda jednak v tom, že prijímame učenie Cirkvi, ktorá poklad Božieho zjavenia opatruje a neomylné vysvetľuje ľuďom - neomylnosť Cirkvi v učení viery. Cirkev je však neomylná aj v uskutočňovaní viery v praxi. Ako celok sa Cirkev vo verení nemôže myliť. Jednotliví veriaci môžu mať omyl viery a jej rôzne deformácie. Práve preto, aby ich nemali, má sa ich osobná viera zhodovať s vierou Cirkvi a vtedy je katolícka. Neomylnosť Cirkvi v učení a praktizovaní viery jej dáva Duch Svätý.

V súvislosti s katolicitou viery hovoríme o dvoch dôležitých atribútoch viery: pravovernosť v učení a pravovernosť v konaní podľa viery. Pravovernosť v učení hovorí o obsahu našej viery. Je to súlad našej osobnej viery s objektívnou pravdou Božieho zjavenia. Naše predstavy o Bohu a Božích skutočnostiach niekedy sú vystavené nebezpečenstvu subjektivismu. Vo viere nejde o to, čo si ja myslím, ale o to, čo Boh zjavil ako pravdu. Pri možných interpretáciách má rozhodujúce slovo Magistérium Cirkvi. „Úloha hodnoverne vysvetľovať písané alebo ústne zachované Božie slovo je zverená jedine živému učiteľskému úradu Cirkvi, ktorý vykonáva svoju moc v mene Ježiša Krista“ (DV, 10), to znamená biskupom v spoločenstve s Petrovým nástupcom, rímskym biskupom.“ (KKC, 85) Subjektívna viera sa má zhodovať s objektívnou vierou, to je viera Cirkvi. Vtedy sa jedná o pravovernosť obsahu viery. Pravovernosť v konaní podľa viery zasa rozumieme správny spôsob prežívania viery v našom živote. Je to vlastne celý náš život v jeho jednotlivostiach a životných prejavoch, ako aj v rozličných oblastiach ľudskej existencie, v ktorých sa viera uplatňuje a prežíva. Slovo verím, či veríme, obsahuje teda nie len náukovú zložku, ale aj prax. Nielen poznáme, čo treba veriť, ale aj zachováme, čo treba robiť.

Treba zdôrazniť, že jestvuje iba jedna viera Cirkvi, ako to napísal svätý apoštol Pavol v liste Efezanom: „*Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých.*“ (Ef 4, 5-6) „Hoci Cirkev tvoria osoby, ktoré sa odlišujú jazykom, kultúrou a obradmi, ona jednomyselne vyznáva jednu vieru, prijatú od jedného Pána a odovzdanú jedinou Apoštolskou tradíciou. Vyznáva jedného Boha - Otca, Syna a Duchu Svätého - a ukazuje jedinou cestu spásy. Preto jedným srdcom a jednou dušou veríme všetko, čo obsahuje ústne podané alebo napísané Božie slovo a čo Cirkev predkladá veriť ako Bohom zjavené.“ (KKKC, 32)

3. Ekleziálnosť viery znamená aj to, že vyznávať a žiť vieru možno len v Cirkvi, či lepšie povedané spolu s Cirkvou. Osobná viera veriacich je závislá na viere spoločenstva. Spoločenstvo veriacich - diecéza, farnosť, rodina, tvoria zázemie, oporu pre vieru jednotlivcov. Viera praktizovaná a prežívaná v Cirkvi je zárukou a aj podmienkou pravovernosti. V spoločenstve sa učíme veriť a žiť tak, ako verí a žije celá Cirkev. Po vyznaní krstnej viery rodičmi pri udeľovaní krstu deťom je táto osobitná formula vyznania viery ostatných prítomných. Kňaz povie: „Toto je viera naša, toto je viera Cirkvi, túto vieru vyznávame a ona je našou slávou v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi.“ Prítomní vyznajú vieru zvolaním: „Amen“.

Veriť v Cirkvi na prvom mieste znamená žiť s Cirkvou a podieľať sa na jej poslaní: ohlasovaní evanjelia, oslavovaní Boha liturgiou, posväcovaní ľudí sviatostami, uskutočňovaní milosrdenstva a charity k biednym a trpiacim, zošľachtovaní kultúry národov. Každý kresťan je povolaný a uschopnený podieľať sa na tomto poslaní Cirkvi. Kresťan má nie len v Cirkvi žiť, ale aj v nej pracovať, ako to vyjadril Kristus v podobenstve o robotníkoch vo vinici. Každý z nás má v Cirkvi svoju vlastnú úlohu a poslanie. Treba ho spoznať a verne naplňovať. Veriť v Cirkvi teda znamená žiť s Cirkvou a pracovať pre ňu.

Ak hovoríme o viere Cirkvi, či cirkevnej viere, treba zdôrazniť aj jej úplnosť - integritu. Často sa stáva, že veriaci nepoznajú celý obsah viery Cirkvi, alebo neprijímajú všetko, čo k vereniu predkladá. Práve na tento aspekt viery Cirkvi sústreďuje pozornosť Svätý Otec Benedikt XVI. v apoštolskom liste *Porta fidei*, ktorým ohlásil Rok viery: „Možno konštatovať, že poznanie obsahu viery je základom toho, aby sme s ním mohli súhlasiť, teda si naplno svojím rozumom i vôľou osvojiť, čo predkladá Cirkev. Poznanie viery uvádza do celku Bohom zjaveného tajomstva spásy. Daný súhlas zahŕňa aj to, že keď veríme, slobodne prijímame celé tajomstvo viery, pretože garantom jeho pravdivosti je sám Boh, ktorý sa zjavuje a umožňuje nám poznať jeho tajomstvo lásky.“ Krízu viery, ktorú prežívame, spôsobuje aj neznalosť jej obsahu. Naš duchovný program na prežívanie Roku viery má v prvom rade obsahovať úsilie o prehĺbenie poznania viery a osvojenie si jej obsahu. Výdatne nám v tom môže pomôcť čítanie Svätého písma a štúdium katechizmu. Tento rok nám musí pomôcť vstúpiť hlbšie do Kristovho tajomstva a pochopiť ho, privlastniť si jeho bohatstvo a krásu.

4. V súvislosti s cirkevnou vierou treba niečo povedať aj o dôvere voči Cirkvi, ktorá nám vieru k vereniu predkladá. Pod vplyvom propagandistických ťažení proti Cirkvi v minulosti a žiaľ aj v súčasnosti, je často dôvera v Cirkev otrasená. Mnohí súčasníci upierajú Cirkvi kompetenciu učiteľky, iní zasa spochybňujú jej hodnovernosť na základe chýb a nedostatkov jej jednotlivých členov. Prečo verím Cirkvi? Odpoveď na túto otázku je zásadná a nachádzame ju v autorite samého Krista, ktorý dal Cirkvi kompetenciu učiť, a v asistencii Ducha Svätého, ktorý ju osvecuje. Medzi hlavné úlohy Cirkvi, ktoré dostala od Krista, patrí zvestovať posolstvo spásy ľuďom všetkých čias. Poslanie Cirkvi ako učiteľky jasne vyplýva z Kristovho poverenia, ktoré dal apoštolom pri svojom odchode do neba: „*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal.*“ (Mt 28,19-20) K tomu si treba ešte pripomenúť Ježišove slová: „*Kto vás počúva, mňa počúva, a kto vami pohŕda, mnou pohŕda. Kto však pohŕda mnou, pohŕda tým, ktorý ma poslal.*“ (Lk 10, 16) V úlohe učiteľky je Cirkev pod stálym vplyvom Ducha Svätého, ktorý ju vedie, osvecuje a dáva jej silu a múdrosť zvestovať ľuďom tajomstvo Krista. Ježiš jej prisľúbil Ducha Svätého ako Ducha pravdy, ktorý ju uvedie do plnej pravdy, ktorý naučí a pripomenie všetko, čo Kristus hovoril a robil. Pôsobenie Ducha pravdy v Cirkvi možno rozlíšiť na dve smerovania. Prvé je svetlo Ducha Svätého, ktorým Cirkev poznáva, uchováva a správne vysvetľuje poklad Božieho zjavenia a pôsobí hlavne na Učiteľský úrad Cirkvi. Druhé smerovanie je asistencia, ktorú Duch Svätý poskytuje Cirkvi pri ohlasovaní Božieho slova tak, že dáva výrečnosť hlásateľom a chápacosť poslucháčom Božieho slova. Je to činnosť Ducha Svätého, ktorou vzbudzuje, udržuje a rozvíja vieru v Božom ľude.

V očiach mnohých je Cirkev málo hodnoverná pre naše chyby a nedostatky. Našou úlohou bude poopraviť názor veriacich i neveriacich na Cirkev, a tak aj ich postoj voči nej. Rozhodujúcou silou v tomto úsilí, aby ľudia verili Cirkvi, je naše živé a úprimné svedectvo viery. Naše osobné svedectvo je rozhodujúci faktor, že ľudia budú veriť Cirkvi a uznávať jej autoritu ako tlmočnice a učiteľky Božej pravdy a lásky.

V tomto mesiaci slávime sviatok všetkých svätých a spomíname na našich drahých zosnulých. V zástupe všetkých svätých vynikajú aj naši vierozvestovia svätí Cyril a Metod, ktorí horlivo a obetavo našim predkom ohlasovali vieru Cirkvi. Za vernosť učeniu Cirkvi a najmä voči Svätému Otcovi veľa trpeli. Povzbudme sa ich príkladom a utiekajme sa k nim o orodovanie, aby sa naša viera vždy zhodovala s vierou Cirkvi. V obnove našej katolíckej viery nech nám pomáha aj láskavé orodovanie Panny Márie, Kráľovnej všetkých svätých. Všetkých vás zverujem do jej ochrany a udeľujem vám svoje apoštolské požehnanie.

+ otec biskup Štefan

(zdroj: <http://dieceza.kapitula.sk>)